

WOORD VOORAF

DOOR | **FRANK VANDENBROUCKE**

Federaal vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid

Toen het Europese project midden 20ste eeuw in de steigers werd gezet, was er een sterke overtuiging dat supranationale economische samenwerking ook zou leiden tot meer sociale samenhang en convergentie tussen en in de lidstaten.

Lange tijd leek dit recept ook te werken, maar sinds het begin van de 21ste eeuw moeten we vaststellen dat het succesverhaal ook gebreken vertoont.

De Europese Unie blijkt nood te hebben aan een sociale dimensie om adequaat en beter te kunnen reageren op grote schokgolven en haar toekomst veilig te stellen. Daarom pleit ik er al enige tijd voor dat de Europese Unie een ‘Sociale Unie’ wordt die de lidstaten tastbaar ondersteunt en oriënteert bij de instandhouding en verbetering van hun welvaartsstaat. Dat veronderstelt een consensus over essentiële principes van het sociale beleid.

De Europese Pijler van Sociale Rechten is daarom een interessante en belangrijke evolutie. De Europese Pijler geeft weer in welke richting de EU-lidstaten de sociale dimensie van de Unie willen zien evolueren. Het gaat om een gedeelde visie over hoe leven en werken in de Unie er zou kunnen uitzien en waarbij een aantal handvaten geboden worden om dit te realiseren terwijl de lidstaten de vrijheid behouden om dit, rekening houdend met eigen tradities, in te vullen.

Eén van die handvaten is de toegang tot sociale bescherming. Het gaat om een belangrijk principe. Sociale bescherming biedt een vangnet aan mensen als het even niet gaat, maar het is ook een belangrijke economische stabilisator. Dat heeft de coronacrisis nog maar eens duidelijk gemaakt.

Het verheugt mij daarom dat dit principe uit de Pijler een concrete uitvoering heeft gekregen in de uitnodiging van de Europese Commissie aan de lidstaten om dit principe waar te maken via de opmaak van een Actieplan. En belangrijker nog: deze oproep kon op veel bijval rekenen van de lidstaten.

Voor België was het niet meer dan logisch dit initiatief te onderschrijven. België heeft een lange traditie in het garanderen van een sociale bescherming voor iedereen. Het is gebouwd op het grondwettelijk verankerde principe dat iedereen recht heeft op sociale zekerheid. Samen met het sociaal overleg vormt het een essentiële component van ons sociaaleconomisch model.

De coronacrisis heeft de relevantie en doeltreffendheid van ons socialebeschermings-systeem opnieuw aangetoond. Dankzij de gemobiliseerde middelen is de koopkracht van de Belgen grotendeels gevrijwaard gebleven en is de sociale impact van de crisis minder dramatisch dan werd gevreesd. Toch heeft de crisis ook een aantal zwakheden

van ons systeem blootgelegd. Zo zijn er nog steeds groepen die niet of onvolledig beschermd zijn en dienen ook wij antwoorden te formuleren op de nieuwe uitdagingen waarmee we geconfronteerd worden. Het verbeteren van de toegankelijkheid van onze sociale bescherming is en blijft dan ook een belangrijke uitdaging voor het beleid, hier en in de volledige Europese Unie.

Daarom was het voor mij, en de volledige federale regering, van belang om zelf een gedegen actieplan in te dienen, en zo een bijdrage te leveren aan de opwaartse sociale convergentie binnen de Europese Unie.

Het nakende voorzitterschap door België in 2024 biedt de gelegenheid om onze ambitie met de sociale dimensie van de Europese Unie opnieuw extra in de verf te zetten.

Een eerste tussentijdse evaluatie van het actieplan van de Europese Sociale Pijler van Sociale Rechten, met blik gericht op 2030, kondigt zich in 2025 aan voor een nieuwe Europese Commissie. Tegelijkertijd zullen de inzichten van de High Level Group on the Future of Social Protection and the Welfare State in 2023 het voorwerp uitmaken van uitgebreide reflectie.

Tegen de achtergrond van de dubbele uitdaging van een versnelde groene en digitale transitie vormt dit voor mij een hefboom om de toegang tot sociale bescherming en opwaartse sociale vooruitgang verder te vrijwaren met inspiratie voor duurzame initiatieven.

Met de vormgeving, in woord en daad, van een toekomstgerichte Europese sociale agenda wil ik mijn schouders blijven zetten onder een grotere sociale Europese solidariteit en het belang van de sociale dimensie binnen de Europese Unie.